

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ

підготовки магістра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та організація
бізнесу

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента ФІНАНСОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ БІЗНЕСУ підготовки магістра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, 076 Підприємництво та торгівля, за освітньо-професійною програмою Підприємництво, торгівля та організація бізнесу.

Розробник: Шостак Л.В., доцент кафедри економіки і торгівлі, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОП Підприємництво, торгівля
та організація бізнесу

Людмила ШОСТАК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі
протокол № 1 від 29.08. 2025 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво та торгівля Підприємництво, торгівля та організація бізнесу Другий (магістерський) рівень	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2 (2025/2026 н.р.)
		Семестр 3й
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ: Шостак Людмила Василівна

Науковий ступінь: кандидат економічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри економіки і торгівлі

Мобільний телефон: 0503784882

Електронна пошта: Shostak.Lyudmyla@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента. У сучасному бізнес-середовищі фінансове моделювання є ключовим інструментом прийняття управлінських рішень, планування та прогнозування. Підприємства стикаються з постійними викликами — мінливістю ринків, коливанням валютних курсів, зміною споживчого попиту, інфляційними процесами та інвестиційними ризиками. Освітній компонент спрямований на формування у здобувачів освіти практичних навичок побудови фінансових моделей для оцінки ефективності бізнес-проектів, прогнозування грошових потоків, аналізу інвестицій та управління капіталом. Курс орієнтований на поєднання теоретичних знань і практичних кейсів, що дозволяє формувати компетентності для стратегічного управління фінансами та підвищення конкурентоспроможності бізнесу.

2. Мета і завдання освітнього компонента. **Мета курсу** - сформувати у здобувачів освіти професійні компетентності з використання фінансових моделей для прийняття управлінських рішень у бізнесі. **Завдання освітнього компоненту:** ознайомити здобувачів із принципами побудови фінансових моделей та сучасними підходами до їх використання; навчити аналізувати фінансову звітність і трансформувати її у практичні бізнес-моделі; сформувати навички прогнозування доходів, витрат, прибутку та грошових потоків; розвинути уміння оцінювати інвестиційні проекти за допомогою показників NPV, IRR, PI, DPP; навчити застосовувати інструменти чутливісного та сценарного аналізу; розробляти фінансові стратегії розвитку бізнесу з урахуванням ризиків і ринкової нестабільності; формувати вміння

працювати з електронними таблицями та спеціалізованим програмним забезпеченням для фінансового моделювання.

3. Soft skills. Освоєння освітнього компонента спрятиме отриманню таких Soft skills як аналітичне та критичне мислення (побудова моделей на основі даних, оцінка альтернативних сценаріїв); навички роботи з даними (структурування фінансової інформації, візуалізація результатів моделювання); стратегічне бачення та підприємницьке мислення (застосування фінансових моделей для довгострокового розвитку бізнесу); комунікабельність та вміння презентувати результати (пояснення складних фінансових розрахунків інвесторам, партнерам, керівництву); креативність та адаптивність (створення інноваційних моделей та пошук нестандартних рішень у фінансовому плануванні); робота в команді (колективна підготовка бізнес-планів, координація ролей у проєктних групах).

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бал
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи фінансового моделювання						
Тема 1. Роль і значення фінансового моделювання у стратегічному управлінні бізнесом	16	1	2	12	1	О, Т / 20 балів
Тема 2. Методологія побудови фінансових моделей: структура, логіка, ключові припущення	16	1	2	12	1	О, Т, СР / 15 балів
Тема 3. Аналіз фінансової звітності як основа для моделювання бізнес-процесів	22	2	2	16	2	РЗ/К, О, Т, РМГ / 15 балів
Разом за модулем 1	54	4	6	40	4	50 балів
Змістовний модуль 2. Прикладне фінансове моделювання у бізнесі						
Тема 4. Моделювання грошових потоків і визначення фінансових результатів діяльності підприємства	21	2	2	16	1	РЗ/К, О, Т, СР / 20 балів
Тема 5. Фінансові моделі оцінки інвестиційних проєктів і бізнес-цінності інформаційний захист.	23	2	4	16	1	РЗ/К, О, Т, РМГ / 15 балів
Тема 6. Практичні інструменти фінансового моделювання: Excel, Power BI, спеціалізоване ПЗ	22	2	2	16	2	Т, РМГ, СР, РМГ / 15 балів
Разом за модулем 2	66	6	8	48	4	50 балів
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	max 100 балів

Форма контролю*: О – опитування, РЗ/К - розв'язування практичних завдань, кейсів, Т – тести, РМГ - робота в малих групах, СР – самостійна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з рекомендованою літературою.
3. Підготовка до практичних занять, роботи в малих групах, тестування.
4. Контрольна перевірка знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26.06.2025 р. (<https://surl.cc/fgmabz>).

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються.

Перездача підсумкового контролю освітнього компонента проводиться у вигляді письмової відповіді на одне теоретичне питання (30 балів) та розв'язку двох ситуаційних вправ – по 35 балів кожне). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на залік

1. Дайте визначення поняття «фінансове моделювання».
2. Які основні цілі фінансового моделювання у бізнесі?
3. Які види фінансових моделей ви знаєте?
4. У чому полягає стратегічне значення фінансових моделей?
5. Які відмінності між фінансовим моделюванням та фінансовим аналізом?
6. Чому фінансове моделювання є ключовим для прийняття управлінських рішень?
7. Назвіть основні етапи створення фінансової моделі.
8. Які фактори впливають на якість фінансових моделей?
9. У яких сферах бізнесу найчастіше застосовуються фінансові моделі?
10. Які ризики виникають при використанні фінансового моделювання?
11. Які базові принципи фінансового моделювання?
12. Що таке ключові припущення моделі?
13. Як формуються вхідні параметри фінансової моделі?
14. Які підходи використовуються для прогнозування показників?
15. У чому полягає різниця між статичними та динамічними моделями?
16. Що таке сценарний аналіз у моделюванні?
17. Як перевірити коректність фінансової моделі?
18. Які індикатори свідчать про надійність побудованої моделі?
19. Як правильно структурувати таблиці у фінансовій моделі?
20. Які принципи візуалізації фінансових даних?
21. Які основні форми фінансової звітності використовуються для моделювання?
22. Як пов'язані баланс, звіт про фінансові результати та Cash-flow?
23. Які дані з балансу використовуються для прогнозування активів та зобов'язань?
24. Як звіт про фінансові результати інтегрується у фінансову модель?
25. Що відображає звіт про рух грошових коштів?
26. Які коефіцієнти фінансового аналізу застосовуються у моделюванні?
27. Чим відрізняється горизонтальний аналіз від вертикального?
28. Як показники ліквідності використовуються у фінансовому моделюванні?
29. Які методи прогнозування доходів і витрат застосовуються?
30. Як враховувати амортизацію у фінансових моделях?
31. Що таке грошовий потік (Cash-flow)?
32. Які види грошових потоків ви знаєте?
33. Яка різниця між прямим і непрямим методом Cash-flow?
34. Які індикатори ефективності використовуються для аналізу Cash-flow?
35. Як прогнозується рух грошових коштів?
36. Що таке бюджет грошових коштів?

37. Які помилки допускають при складанні прогнозів Cash-flow?
38. Як визначити точку беззбитковості підприємства?
39. Які фактори впливають на операційний Cash-flow?
40. Як інвестиційні витрати впливають на структуру грошових потоків?
41. Що таке NPV та як його розрахувати?
42. Які переваги та недоліки показника IRR?
43. Що таке індекс рентабельності інвестицій (PI)?
44. Як визначити строк окупності проєкту?
45. Що таке дисконтований строк окупності (DPP)?
46. Як проводиться сценарний аналіз інвестиційного проєкту?
47. Які фактори ризику враховуються в інвестиційних моделях?
48. У чому відмінність статичного та динамічного аналізу інвестицій?
49. Як впливають ставки дисконту на оцінку NPV?
50. Що таке чутливісний аналіз у фінансовому моделюванні?
51. Які можливості Excel використовуються у фінансовому моделюванні?
52. Що таке формули з абсолютними і відносними посиланнями?
53. Як у Excel будувати фінансові діаграми?
54. Для чого використовується функція «What if Analysis»?
55. Як працює інструмент «Solver» у моделюванні?
56. Які функції Excel застосовуються для аналізу грошових потоків?
57. Що таке динамічні таблиці (Pivot Table)?
58. Як використовувати Power BI для фінансової візуалізації?
59. Які переваги спеціалізованого ПЗ для моделювання (наприклад, Quantrix, Adaptive Planning)?
60. Як поєднувати Excel та Power BI для інтегрованого фінансового аналізу?
61. Назвіть основні етапи створення бізнес-плану з використанням фінансового моделювання.
62. Як фінансове моделювання допомагає у розробці стратегії підприємства?
63. Які показники фінансової стійкості використовуються у моделях?
64. Як оцінюється рентабельність бізнесу на основі моделей?
65. У чому переваги використання Excel для початкових моделей?
66. Які обмеження має Excel як інструмент для складних моделей?
67. Які програмні рішення дозволяють автоматизувати процеси фінансового прогнозування?
68. Як проводити перевірку чутливості моделі до зміни ключових параметрів?
69. У чому полягає роль фінансового моделювання для стартапів?
70. Як моделювання допомагає у прийнятті рішень щодо залучення інвестицій?
71. Як сформувати план доходів і витрат у Excel?
72. Що таке KPI та як їх інтегрувати у фінансову модель?
73. Як створити інтерактивний дашборд у Power BI?
74. Які графіки доцільно використовувати для аналізу прибутку?
75. Як перевірити правильність введених формул у моделі?
76. Які методи контролю ризиків можна застосувати у фінансовому моделюванні?
77. Як врахувати інфляцію у прогнозах?
78. Як моделювати ефект зміни валютного курсу на фінансові результати?
79. Які інструменти застосовуються для управління ліквідністю?
80. Як будувати модель планування капітальних інвестицій?
81. Дайте визначення фінансової стійкості.
82. Які основні завдання виконує фінансовий аналітик?

93. Чим відрізняється прогнозування від планування?
94. Які особливості моделювання у кризових умовах?
95. Як оцінити ефективність фінансової стратегії підприємства?
96. У чому полягає значення інтегрованої звітності для фінансового моделювання?
97. Які сучасні тенденції розвитку фінансового моделювання?
98. Як штучний інтелект застосовується у фінансовому прогнозуванні?
99. Яке значення має фінансова грамотність для управління бізнесом?
100. Як фінансове моделювання допомагає підвищити конкурентоспроможність компанії?

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Моделювання бізнес-процесів у фінансовій сфері : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми "ІТ-фінанси" першого (бакалаврського) рівня / уклад. С. В. Лелюк. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 45 с.
2. Моделювання бізнес-процесів та управління ІТ-проектами : навчальний посібник / Є. М. Крижановський, А. Р. Яцолт, С. О. Жуков, О. М. Козачко. Вінниця : ВНТУ, 2018. 91 с.
3. Паславська І. Моделювання фінансового менеджменту : навч. посібник / І. Паславська, Н. Дацків, В. Антонів. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 384 с.
4. Пістунов І. М. Моделювання бізнес процесів : навчальний посібник / І. М. Пістунов. Дніпро : НТУ "ДП", 2021. 130 с.
5. Фінанси бізнесу : навч. посіб. за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Апріорі. 2024. 432 с.

6. Фінанси різних форм бізнесу : навч. посіб. Н. Г. Пігуль та ін. Суми : Сум. держ. ун-т, 2022. 337 с.

Додаткова література

Драченко, А., & Юрчишена, Л. (2022). Концептуальний підхід до моделювання впливу фінансових показників на прибуток підприємства. *Економіка та суспільство*, (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-44>

Фінансові інструменти для бізнесу в Україні: програми міжнародних фінансових організацій, українських банків та страхових компаній
<https://investportalua.com/wpcontent/uploads/2024/09/upd-upd.-praktichnij-posibnik.pdf>

Fairhurst D. Using Excel for Business and Financial Modelling: A practical guide. - Third Edition. Wiley. 2019. 412 p.

Michael Rees Principles for Financial Modeling. Willey. 2018. 514 p.

Інформаційні ресурси

1. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої ради України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/>

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>.

3. Офіційний веб-портал Державної казначейської служби України. URL : <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>

4. Офіційний веб-сайт Державної митної служби України. URL : <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>

5. Офіційний портал Державної податкової служби України. URL : <http://sts.gov.ua/>

6. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

7. Офіційний веб-сайт Державної фінансової інспекції України. URL : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>

8. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. URL : <http://www.mon.gov.ua>

9. Офіційний веб-сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житловокомунального господарства України. URL :

10. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL : <http://www.mlsp.gov.ua>

11. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua/>